

TEMA-CHEIE¹

Art. 10

Avertizarea în interes public

(Ultima actualizare: 28.02.2026)

Introducere

Prima dată când Curtea a abordat în mod direct conceptul „avertizare în interes public” a fost în cauza [Guja împotriva Moldovei](#) (MC), 2008. Aceasta a identificat criteriile de examinare pentru a aprecia dacă și în ce măsură o persoană care divulgă informații confidențiale obținute la locul său de muncă se poate baza pe protecția prevăzută la art. 10 și a precizat împrejurările în care sancțiunile aplicate au fost de natură să aducă atingere dreptului la libertatea de exprimare [[Halet împotriva Luxemburgului](#) (MC), 2023, pct. 112-114].

În jurisprudența sa, Curtea s-a referit în special la definiția avertizării în interes public prevăzută în [Recomandarea CM/Rec\(2014\)7 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind protecția avertizorilor](#) din 30 aprilie 2014, pag. 6 [[Medžlis Islamske Zajednice Brčko și alții împotriva Bosniei și Herțegovinei](#) (MC), 2017, pct. 44; [Gawlik împotriva Liechtensteinului](#), 2021, pct. 39-40, 76 și 81; și [Halet împotriva Luxemburgului](#) (MC), 2023, pct. 57]. Potrivit acestei definiții, un „avertizor” înseamnă orice persoană care raportează sau divulgă informații privind o amenințare sau un prejudiciu adus interesului public în contextul raportului său de muncă, fie în sectorul public, fie în cel privat.

Cu toate acestea, conceptul „avertizor” nu a primit, până în prezent, o definiție juridică neechivocă la nivel internațional și european, iar Curtea a ales să mențină abordarea de a se abține de la adoptarea unei definiții abstracte și generale [[Halet împotriva Luxemburgului](#) (MC), 2023, pct. 156].

Principii extrase din jurisprudența actuală

- Semnalarea de către un angajat a unui comportament ilegal sau a unor fapte ilegale la locul de muncă ar trebui, în anumite împrejurări, să antreneze protecția art. 10 din Convenție. Dreptul la libertatea de exprimare al unei persoane care are obligația de a respecta confidențialitatea profesională trebuie să fie pus în balanță cu dreptul angajatorilor de a-și gestiona personalul [[Gawlik împotriva Liechtensteinului](#), 2021, pct. 65].
- Regimul de protecție a libertății de exprimare a avertizorilor poate fi aplicat în cazul în care angajatul din sectorul privat ([Heinisch împotriva Germaniei](#), 2011), angajatul din sectorul public ([Bucur și Toma împotriva României](#), 2013; [Gawlik împotriva Liechtensteinului](#), 2021), sau funcționarul public [[Guja împotriva Moldovei](#) (MC), 2008] în cauză a fost singura persoană, sau făcea parte dintr-o categorie mică de persoane, care avea cunoștință de ceea ce se întâmpla la locul de muncă și, prin urmare, a fost cea mai în măsură să acționeze în interesul public prin alertarea angajatorului sau a publicului larg [[Halet împotriva Luxemburgului](#) (MC), 2023, pct. 115-116; [Hracia Harutiunian împotriva Armeniei](#), 2024, pct. 44]. Informațiile divulgate se referă la informații interne pe care un angajat le-a obținut: (i) în cursul raportului său de muncă [[Guja](#)

¹Întocmită de Grefă. Nu obligă Curtea.

Prezenta traducere este publicată cu acordul Consiliului Europei și al Curții Europene a Drepturilor Omului și reprezintă responsabilitatea exclusivă a Institutului European din România.

împotriva Moldovei (MC), 2008, pct. 72; *Marcenko împotriva Ucrainei*, 2009; *Heinisch împotriva Germaniei*, 2011; *Bucur și Toma împotriva României*, 2013; *Matúz împotriva Ungariei*, 2014; *Gawlik împotriva Liechtensteinului*, 2021; *Halet împotriva Luxemburgului* (MC), 2023] sau (ii) după încetarea raportului de muncă (*Hracia Harutiunian împotriva Armeniei*, 2024, pct. 46).

- Raportul de muncă *de facto* al avertizorului, mai degrabă decât statutul său juridic specific, este relevant. Protecția de care beneficiază avertizorii se bazează pe necesitatea de a ține seama de caracteristicile specifice existenței unui raport de muncă: pe de o parte, obligația de loialitate, de rezervă și de discreție inerentă relației de subordonare pe care o implică și, dacă este cazul, obligația de a respecta o îndatorire legală de păstrare a secretului; pe de altă parte, poziția de vulnerabilitate economică față de persoana, instituția publică sau întreprinderea de care depind pentru ocuparea unui loc de muncă și riscul de a suferi represalii din partea acestora. Obligația de loialitate, de rezervă și de discreție a angajaților presupune că, în căutarea unui echilibru just, trebuie să se țină seama de limitele dreptului la libertatea de exprimare, precum și de drepturile și obligațiile reciproce specifice contractelor de muncă și mediului profesional [*Halet împotriva Luxemburgului* (MC), 2023, pct. 116 și 119].
- Cele șase criterii care trebuie luate în considerare pentru a stabili proporționalitatea unei ingerințe au fost stabilite pentru prima dată în cauza *Guja împotriva Moldovei* (MC), 2008, pct. 72-78 [a se vedea *Halet împotriva Luxemburgului* (MC), 2023, pct. 113-114; *Hracia Harutiunian împotriva Armeniei*, 2024, pct. 47]. În *Halet împotriva Luxemburgului* (MC), 2023, pct. 120, conștientă de schimbarea contextului care a intervenit de la pronunțarea hotărârii în cauza *Guja*, atât în ceea ce privește locul ocupat în prezent de avertizori în societățile democratice, cât și rolul central pe care aceștia îl puteau ocupa prin dezvăluirea unor informații de interes public, sau în ceea ce privește evoluția cadrului juridic european și internațional pentru protecția acestora, Curtea a considerat oportun să confirme și să consolideze principiile stabilite în jurisprudența sa, detaliindu-le în vederea punerii lor în aplicare. Cele șase criterii care trebuie luate în considerare sunt: (1) canalele utilizate pentru divulgare; (2) autenticitatea informațiilor divulgate; (3) buna-credință; (4) interesul publicului pentru informațiile divulgate; (5) prejudiciul cauzat; și (6) severitatea sancțiunii.
 - (1) Canalele utilizate pentru divulgare (*Halet împotriva Luxemburgului* (MC), 2023, pct. 121-123):
 - Divulgarea către public trebuie avută în vedere numai în ultimă instanță, în cazul în care este în mod clar imposibil să se procedeze altfel [*Guja împotriva Moldovei* (MC), 2008, pct. 73; *Matúz împotriva Ungariei*, 2014, pct. 34; *Marcenko împotriva Ucrainei*, 2009, pct. 46]. Canalul ierarhic intern este, în principiu, cel mai bun mijloc de reconciliere a obligației de loialitate a angajaților cu interesul public servit de divulgare. Nu poate apărea o situație de avertizare în interes public în cazul în care un reclamant, fără a furniza o explicație convingătoare, nu raportează chestiunea superiorilor săi ierarhici, în pofida faptului că are cunoștință de existența unor canale interne de divulgare [*Bathellier împotriva Franței* (dec.), 2010; *Stănculescu împotriva României (nr. 2)*, 2011].
 - Această ordine a priorităților nu este absolută. Anumite împrejurări pot justifica utilizarea directă a „raportării externe”, în cazul în care canalul intern de raportare nu este fiabil sau este ineficient [*Guja împotriva Moldovei* (MC), 2008, pct. 82-83; *Heinisch împotriva Germaniei*, 2011, pct. 74]; în cazul în care este probabil ca avertizorul să fie expus unor represalii; sau în cazul în care informațiile pe care dorește să le divulge se referă la însăși esența activității angajatorului în cauză. Făcând trimitere la [Recomandarea CM/Rec\(2014\)7](#), Curtea a subliniat că criteriul referitor la canalul de raportare trebuie apreciat în funcție de împrejurările fiecărei cauze, în special pentru a determina canalul cel mai adecvat (*Gawlik împotriva Liechtensteinului*, 2021, pct. 82).

- (2) Autenticitatea informațiilor divulgate [*Halet împotriva Luxemburgului* (MC), 2023, pct. 124-127]:
 - La momentul raportării, avertizorilor nu li se poate solicita să stabilească autenticitatea informațiilor divulgate. Acestora nu li se poate refuza protecția acordată prin art. 10 pentru simplul motiv că informațiile s-au dovedit ulterior a fi inexacte. Cu toate acestea, sunt obligați să se comporte în mod responsabil, încercând să verifice, în măsura posibilului, dacă informațiile pe care urmăreau să le divulge erau autentice înainte de a le face publice.
 - Curtea s-a bazat pe principiile directoare ale [Rezoluției 1729 \(2010\) cu privire la protecția „avertizorilor de integritate”](#) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, potrivit cărora un avertizor ar trebui considerat ca acționând cu bună-credință, cu condiția să existe motive rezonabile pentru a crede că informația divulgată este adevărată, chiar dacă ulterior se dovedește contrariul, precum și cu condiția să nu existe obiective ilicite sau contrare eticii (*Bucur și Toma împotriva României*, 2013, pct. 107; *Gawlik împotriva Liechtensteinului*, 2021, pct. 76).
- (3) Buna-credință [*Halet împotriva Luxemburgului* (MC), 2023, pct. 128-130]:
 - Curtea verifică dacă reclamantul a fost motivat de dorința unui avantaj personal, dacă a avut vreo plângere personală împotriva angajatorului său sau dacă a existat un alt motiv ulterior pentru acțiunile relevante [*Guja împotriva Moldovei* (MC), 2008, pct. 77; *Kudeškina împotriva Rusiei*, 2009, pct. 95; *Bucur și Toma împotriva României* din 2013, pct. 117]. Aceasta poate avea în vedere conținutul divulgării și poate constata că „nu a existat nicio aparență de atac personal gratuit” (*Matúz împotriva Ungariei*, 2014, pct. 46). Identificarea destinatarilor divulgării este, de asemenea, un element în aprecierea bunei-credințe (*Heinisch împotriva Germaniei*, 2011, pct. 86; *Matúz împotriva Ungariei*, 2014, pct. 47).
 - Criteriul bunei-credințe nu este independent de cel al autenticității informațiilor divulgate, astfel cum s-a discutat mai sus (*Gawlik împotriva Liechtensteinului*, 2021, pct. 83; *Soares împotriva Portugaliei*, 2016, pct. 46).
- (4) Interesul publicului pentru informațiile divulgate [*Halet împotriva Luxemburgului* (MC), 2023, pct. 133-144]:
 - Problema dacă informațiile divulgate au fost în „interes public” [*Guja împotriva Moldovei* (MC), 2008, pct. 74] trebuie apreciată atât în lumina conținutului informațiilor divulgate, cât și a principiului divulgării acestora.
 - Gama informațiilor de interes public care pot justifica avertizarea care intră sub incidența art. 10 include raportarea de către un angajat a unor acte, practici sau comportamente ilegale la locul de muncă sau a unor acte, practici sau comportamente care, deși legale, sunt reprobabile. Acest lucru s-ar putea aplica, după caz, și anumitor informații care privesc funcționarea autorităților publice într-o societate democratică și care declanșează o dezbatere publică, dând naștere unor controverse de natură să creeze un interes legitim al publicului de a cunoaște informațiile pentru a ajunge la o opinie în cunoștință de cauză cu privire la atingerea adusă interesului public. Interesul public pentru divulgarea informațiilor confidențiale va scădea în funcție de situația în care informațiile divulgate se referă la acte sau practici ilegale, la acte, practici sau comportamente reprobabile sau la o chestiune care declanșează o dezbatere care dă naștere unor controverse cu privire la existența sau inexistența unui prejudiciu adus interesului public [*Halet împotriva Luxemburgului* (MC), 2023, pct. 137-138 și 140].
 - Deși aceste informații se referă, în principiu, la autorități publice sau la organisme publice, ele pot viza, în anumite cazuri, și comportamentul unor părți private, cum ar fi societățile, care, de asemenea, în mod inevitabil și cu bună știință, sunt deschise

unui control atent al acțiunilor lor (*Steel și Morris împotriva Regatului Unit*, 2005, pct. 94), în special în ceea ce privește practicile comerciale, răspunderea administratorilor societăților (*Petro Carbo Chem S.E. împotriva României*, 2020, pct. 43), nerespectarea obligațiilor fiscale (*Público-Comunicação Social, S.A. și alții împotriva Portugaliei*, 2010, pct. 47) sau binele economic mai larg (*Steel și Morris împotriva Regatului Unit*, 2005, pct. 94; *Heinisch împotriva Germaniei*, 2011, pct. 89).

- Interesul public nu poate fi apreciat independent de motivele de restrângere enumerate în mod explicit la art. 10 § 2 și de interesele pe care a urmărit să le protejeze, în special în cazul în care divulgarea a implicat informații privind nu numai activitățile angajatorului, ci și cele ale terților [*Halet împotriva Luxemburgului* (MC), 2023, pct. 136].
- Pe lângă nivelul național, interesul public poate fi apreciat și la nivel supranațional – european sau internațional – sau în raport cu alte state și cu cetățenii acestora [*Halet împotriva Luxemburgului* (MC), 2023, pct. 143].
- Simplul fapt că publicul poate fi interesat de o gamă largă de subiecte nu este suficient pentru a justifica publicarea informațiilor confidențiale cu privire la aceste subiecte. Chestiunea dacă o divulgare efectuată cu încălcarea unei obligații de confidențialitate servește sau nu unui interes public, de natură să atragă protecția specială la care pot avea dreptul avertizorii în temeiul art. 10, necesită o apreciere care să țină seama de împrejurările fiecărei cauze și de contextul în care a avut loc [*Halet împotriva Luxemburgului* (MC), 2023, pct. 144].
- (5) Prejudiciul cauzat [*Halet împotriva Luxemburgului* (MC), 2023, pct. 145-148]:
 - Prejudiciul cauzat angajatorului reprezintă interesul care trebuie pus în balanță cu interesul public în ceea ce privește informațiile divulgate [*Guja împotriva Moldovei* (MC), 2008, pct. 76; *Heinisch împotriva Germaniei*, 2011, pct. 88; *Bucur și Toma împotriva României*, 2013, pct. 115; *Gawlik împotriva Liechtensteinului*, 2021, pct. 79].
 - Elaborat inițial în ceea ce privește autoritățile publice sau întreprinderile de stat, acest criteriu este aplicabil și în contextul privat, deoarece intereselor private li se poate, de asemenea, aduce atingere, de exemplu prin contestarea activităților unei întreprinderi private sau ale unui angajator și prin cauzarea de prejudicii financiare și/sau aduse reputației lor și, în anumite cazuri, terților. În plus, astfel de divulgări pot avea și alte consecințe negative aducând atingere intereselor publice, inclusiv, în special, binele economic în sens larg (*Steel și Morris împotriva Regatului Unit*, 2005, pct. 94), protecția proprietății, păstrarea unui secret protejat, cum ar fi confidențialitatea în materie fiscală sau secretul profesional [*Fressoz și Roire împotriva Franței* (MC), 1999, pct. 53; *Stoll împotriva Elveției* (MC), 2007, pct. 115), sau încrederea cetățenilor în echitatea și justiția politicilor fiscale ale statelor.
 - Dincolo de simplul prejudiciu adus angajatorului, efectele prejudiciabile, luate în ansamblu, pe care divulgarea în cauză le poate implica ar trebui luate în considerare la aprecierea proporționalității ingerinței în exercitarea dreptului la libertatea de exprimare al avertizorilor protejați de art. 10 [*Halet împotriva Luxemburgului* (MC), 2023, pct. 148].
- (6) Severitatea sancțiunii [*Halet împotriva Luxemburgului* (MC), 2023, pct. 149-154]:
 - Sancțiunile împotriva avertizorilor pot lua diferite forme, profesionale, disciplinare sau penale. În această privință, Curtea a recunoscut în special că revocarea sau concedierea fără preaviz constituie cea mai severă sancțiune posibilă în temeiul dreptului muncii (*Gawlik împotriva Liechtensteinului*, 2021, pct. 84) și a subliniat repercusiunile sale negative asupra carierei reclamantului, dar și riscul de a descuraja

raportarea oricărui comportament necorespunzător, ceea ce acționa în detrimentul societății în ansamblu [*Guja împotriva Moldovei* (MC), 2008, pct. 95; *Heinisch împotriva Germaniei*, 2011, pct. 91]. Utilizarea procedurilor penale poate fi incompatibilă cu exercitarea libertății de exprimare a avertizorului, având în vedere repercusiunile asupra persoanei care efectuează divulgarea și efectul de intimidare asupra altor persoane (*Bucur și Toma împotriva României*, 2013, pct. 119; *Marcenko împotriva Ucrainei*, 2009, pct. 53). În același timp, în funcție de conținutul divulgării și de natura obligației de confidențialitate sau păstrare a secretului încălcate de aceasta, comportamentul persoanei în cauză ar putea constitui în mod legitim o infracțiune.

- Deși, în anumite circumstanțe, se poate considera în continuare că efectul cumulativ al sancțiunilor multiple (de exemplu, o condamnare și cuantumumul cumulat al sancțiunilor financiare) nu a avut un efect disuasiv asupra exercitării libertății de exprimare (*Wojczuk împotriva Poloniei*, 2021, pct. 105), natura și severitatea sancțiunilor aplicate sunt, de obicei, factori care trebuie luați în considerare la aprecierea proporționalității unei ingerințe în exercitarea dreptului la libertatea de exprimare. Același lucru este valabil și pentru efectul cumulativ al diferitelor sancțiuni aplicate unui reclamant (*Lewandowska-Malec împotriva Poloniei*, 2012, pct. 70).
- Curtea examinează respectarea diferitelor „criterii *Guja*”, luate separat, fără a stabili o ierarhie între acestea și fără a indica ordinea în care ar trebui examinate. Această ordine variază de la o cauză la alta, fără ca acest fapt să fie decisiv pentru soluționarea cauzei cu care este sesizată Curtea (*Bucur și Toma împotriva României*, 2013, pct. 95-119; *Heinisch împotriva Germaniei*, 2011, pct. 71-92; *Gawlik împotriva Liechtensteinului*, 2021, pct. 73-84). Cu toate acestea, având în vedere interdependența lor, Curtea s-ar pronunța cu privire la proporționalitatea unei ingerințe după efectuarea unei analize globale a tuturor acestor criterii [*Halet împotriva Luxemburgului* (MC), 2023, pct. 170].

Avertizarea în interes public în temeiul altor articole

- Alte articole din Convenție pot fi, de asemenea, invocate în contextul avertizării în interes public. Astfel, s-a constatat o încălcare a art. 8 din Convenție într-o cauză în care autoritățile nu au protejat un polițist de penitenciar împotriva hărțuirii morale (bullying) de către colegi în potențiale împrejurări potențiale de avertizare în interes public (*Špadijer împotriva Muntenegrului*, 2021).

Cazuri care nu sunt considerate a constitui avertizare în interes public

- Atunci când nu se invocă chestiuni legate de loialitate, rezervă și discreție, Curtea nu examinează tipul de probleme care sunt esențiale în jurisprudența privind avertizare în interes public. Prin urmare, în astfel de situații, nu i s-a solicitat să verifice dacă existau canale alternative sau alte mijloace eficiente pentru ca reclamantii să remedieze presupusa neregulă (cum ar fi divulgarea către superiorul persoanei sau către o altă autoritate sau organism competent) pe care reclamantii intenționau să o divulge [*Halet împotriva Luxemburgului* (MC), 2023, pct. 117; *Medžlis Islamske Zajednice Brčko și alții împotriva Bosniei și Herțegovinei* (MC), 2017, pct. 80]. Dezvăluirile făcute de un funcționar public care nu avusese acces privilegiat sau exclusiv la informații sau care nu avusese cunoștință în mod direct de acestea, care nu părea să aibă obligația de a păstra secretul sau discreția în ceea ce privește serviciul său și care nu părea să fi suferit repercusiuni la locul său de muncă ca urmare a dezvăluirilor în cauză nu au fost considerate de Curte ca reprezentând o avertizare în interes public [*Halet împotriva Luxemburgului* (MC), 2023, pct. 118; *Wojczuk împotriva Poloniei*, 2021, pct. 86].

Exemple notabile

Avertizarea în interes public:

Curtea a constatat că o situație de avertizare în interes public a fost în discuție în următoarele cauze.

Sectorul public

Funcționari publici

- *Guja împotriva Moldovei* (MC), 2008 – privind demiterea unui membru al Procuraturii Generale pentru divulgarea către presă a unor dovezi de aparentă ingerință politică în administrarea justiției penale (pct. 80-97; încălcarea art. 10);
- *Marcenko împotriva Ucrainei*, 2009 – privind un profesor și un șef de sindicat din cadrul unei școli condamnat la o pedeapsă cu închisoarea cu suspendare pentru acuzarea în public a superiorului său de deturnare de fonduri publice și solicitarea unei anchete oficiale (pct. 43-54; încălcarea art. 10);
- *Kudeșkina împotriva Rusiei*, 2009 – privind revocarea din funcție a unei judecătore pentru că a criticat public sistemul judiciar, inclusiv prin faptul că a susținut că asupra sa a exercitat presiuni în mod necorespunzător președintele instanței judecătorești în timpul unei cauze (pct. 79-102; încălcarea art. 10);
- *Bucur și Toma împotriva României*, 2013 – privind condamnarea unui angajat al compartimentului de supraveghere-înregistrare a comunicațiilor telefonice dintr-o unitate militară a Serviciului de Informații pentru divulgarea înregistrărilor comunicațiilor telefonice interceptate și pentru presupusa utilizare a unor proceduri de interceptare nelegală de către Serviciul de Informații (pct. 95-120; încălcarea art. 10);
- *Guja împotriva Moldovei (nr. 2)*, 2018 – privind a doua revocare a membrului Procuraturii Generale în urma hotărârii Curții în cauza *Guja împotriva Moldovei* (MC), 2008 (pct. 47-61; încălcarea art. 10).

Jurnaliști

- *Matúz împotriva Ungariei*, 2014 – privind un jurnalist concediat pentru publicarea unei cărți în care îl critica pe angajatorul său și pentru divulgarea unor extrase din interviuri și comunicări interne nepublicate, cu încălcarea clauzei de confidențialitate (pct. 25-51; încălcarea art. 10);
- *Görmüş și alții împotriva Turciei*, 2016 – privind operațiunea de percheziție și punere sub sechestru desfășurată pentru a identifica un membru al Statului-Major al forțelor armate care a divulgat documente secrete jurnaliștilor (pct. 32-77; încălcarea art. 10).

Profesioniști din domeniul medical

- *Heinisch împotriva Germaniei*, 2011 – privind concedierea fără preaviz a unei asistente medicale pentru depunerea unei plângeri penale întemeiate pe deficiențe în îngrijirea acordată de un angajator privat (pct. 71-95; încălcarea art. 10);
- *Gawlik împotriva Liechtensteinului*, 2021 – privind concedierea unui medic pentru depunerea unei plângeri penale cu bună-credință, dar nefondate, prin care îl acuza pe colegul său de eutanasiu activă, fără verificare în măsura permisă de împrejurări (pct. 71-87; neîncălcarea art. 10).

Alții

- *Balenovic împotriva Croației* (dec.), 2010 – privind concedierea reclamantei de la locul de muncă, din cadrul companiei petroliere naționale, din cauza declarațiilor din presă care criticau

anumite aspecte ale politicii comerciale a companiei, dezvăluind anumite informații privilegiate și acuzând membrii conducerii companiei de fraudă (art. 10: inadmisibilă);

- *Bathellier împotriva Franței* (dec.), 2010 – privind concedierea unui angajat în urma redactării unei scrisori adresate prefectului privind starea rețelelor de energie electrică gestionate de angajatorul său, o companie de energie (art. 10: inadmisibilă);
- *Špadijer împotriva Muntenegrului*, 2021 – privind neprotejarea de către autorități a unui polițist de penitenciar femeie împotriva hărțuirii morale (bullying) de către colegi după ce i-a raportat pe unii dintre ei pentru comportament indecent (un context legat de avertizarea în interes public) (pct. 79-101; încălcarea art. 8);
- *Gadjiev și Gostev împotriva Rusiei*, 2024, 2024 – privind concedierea unui ofițer de poliție și a unui angajat al Metroului din Moscova pentru criticarea publică a problemelor din departamentele lor respective; deși Curtea a examinat cauza în primul rând din perspectiva raportării neregulilor din sectorul public, aceasta a ținut seama, de asemenea, de jurisprudența sa privind avertizarea în interes public (pct. 52-63 și 82-102; încălcarea art. 10).

Sectorul privat

- *Halet împotriva Luxemburgului* (MC), 2023 – privind amenda penală de 1 000 EUR pentru divulgarea către mass-media a unor documente confidențiale ale unui angajator din sectorul privat privind practicile fiscale ale societăților multinaționale (*Luxleaks*) (pct. 108-207; încălcarea art. 10);
- *Hracia Harutiunian împotriva Armeniei*, 2024 – privind obligarea la plata unor despăgubiri în cadrul procedurilor de calomnie după ce reclamanta a raportat presupuse activități de corupție ale fostului său coleg în corespondența privată cu șefii acestuia din urmă (pct. 37-64; încălcarea art. 10).

Cazuri care nu constituie avertizare în interes public:

Curtea a constatat că nu era vorba de o situație de avertizare în interes public sau a respins calificarea ca avertizare în interes public în următoarele cauze.

Sectorul public

- *Medžlis Islamske Zajednice Brčko și alții împotriva Bosniei și Herțegovinei* (MC), 2017 – privind ONG-urile care au obligația de a verifica afirmațiile factuale defăimătoare ale angajaților postului de radio; neîncadrarea situației în sfera avertizării în interes public deoarece ONG-urilor nu le incumbă nicio obligație de loialitate, rezervă și discreție față de posturile de radio (pct. 78-122; neîncălcarea art. 10);
- *Rubins împotriva Letoniei*, 2015 – privind concedierea unui șef de catedră universitară pentru că a criticat conducerea în diferite e-mailuri trimise rectorului universității; neîncadrarea situației în sfera avertizării în interes public la pct. 87 (pct. 67-93; încălcarea art. 10);
- *Langner împotriva Germaniei*, 2015 – privind concedierea unui lucrător al municipalității pentru acuzarea unui viceprimar de „denaturarea actului de justiție” în timpul unei ședințe a personalului și în observațiile scrise ulterioare adresate superiorului ierarhic al reclamantului; neîncadrarea situației în sfera avertizării în interes public întrucât acuzația a fost motivată mai degrabă de îndoielile personale ale reclamantului decât de descoperirea unei situații inacceptabile (pct. 39-55; neîncălcarea art. 10);
- *Aurelian Oprea împotriva României*, 2016 – privind acțiunea pentru calomnie îndreptată împotriva unui profesor ca urmare a formulării în cadrul unei conferințe de presă a unor acuzații de corupție în cadrul universității; neîncadrarea situației în sfera avertizării în interes public la pct. 69 (pct. 53-80; încălcarea art. 10);

- *Soares împotriva Portugaliei*, 2016 – privind un e-mail trimis de un caporal-șef al Gărzii Naționale Republicane către Inspectoratul General al Administrației Interne, care făcea referire la o pretinsă deturnare de fonduri publice de către un comandant pe baza unui zvon; neîncadrarea situației în sfera avertizării în interes public la pct. 44-52 (neîncălcarea art. 10);
- *Catalan împotriva României*, 2018 – privind destituirea unui funcționar al Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității (CNSAS) pentru redactarea unui articol publicat într-un ziar de tip tabloid care încălca misiunea statutară a angajatorilor săi de a identifica posibili colaboratori ai Securității; neîncadrarea situației în sfera avertizării în interes public întrucât observațiile reclamantului nu vizau activitatea CNSAS (pct. 44-79; neîncălcarea art. 10);
- *Gorianova împotriva Ucrainei*, 2020 – privind publicarea pe internet de către procuroare a unei scrisori deschise prin care critica organele de urmărire penală în legătură cu acuzații de corupție (pct. 54-67; încălcarea art. 10);
- *Norman împotriva Regatului Unit*, 2021 – privind un agent de penitenciar care furnizase informații despre penitenciar unui jurnalist în schimbul banilor; neîncadrarea situației în sfera avertizării în interes public întrucât interesul public nu este singura preocupare a reclamantului (pct. 86-90; neîncălcarea art. 10);
- *Wojczuk împotriva Poloniei*, 2021 – privind denunțarea de către reclamant, prin scrisori defăimătoare adresate autorităților statului competente, a unor abateri financiare și legate de încadrarea în muncă imputabile angajatorului său, directorul unui muzeu de stat; neîncadrarea situației în sfera avertizării în interes public întrucât reclamantul nu a avut acces privilegiat la informațiile cuprinse în scrisori (pct. 75-107; neîncălcarea art. 10);
- *Straume împotriva Letoniei*, 2022 – privind o scrisoare de reclamație semnată de un reprezentant sindical al controlorilor de trafic aerian, care prezenta nemulțumiri și preocupări legate de activitatea desfășurată într-o societate deținută de stat; neîncadrarea situației în sfera avertizării în interes public întrucât scopul scrisorii nu era de a sensibiliza publicul cu privire la comportamentul ilegal, ci de a reprezenta interesele socioeconomice ale sindicatelor (pct. 101-113; încălcarea art. 11, interpretat în lumina art. 10).

Sectorul privat:

- *Herbai împotriva Ungariei*, 2019 – privind concedierea unui angajat al unei societăți cu capital privat pentru publicarea pe un site web extern a unor informații legate de activitatea sa; neîncadrarea situației în sfera avertizării în interes public întrucât reclamantul nu a încercat să divulge fapte ilicite (pct. 39-52; încălcarea art. 10);
- *Boronyák împotriva Ungariei*, 2024 – privind o amendă aplicată unui actor pentru divulgarea către jurnaliști a unor informații referitoare la clauzele contractului său, cu încălcarea clauzei de confidențialitate prevăzute în acesta; neîncadrarea situației în sfera avertizării în interes public întrucât reclamantul nu făcea parte dintr-o categorie restrânsă de persoane care aveau cunoștință de fapte și nu a încercat să divulge fapte ilicite (pct. 34-51; neîncălcarea art. 10).

Cauze conexe:

Curtea nu a analizat încadrarea sau nu a situației în sfera avertizării în interes public, dar au fost ridicate probleme conexe în următoarele cauze:

Sectorul public

- *Diego Nafria împotriva Spaniei*, 2002 – privind concedierea unui angajat al unei bănci după ce a criticat angajatorii într-o scrisoare trimisă directorului general adjunct al băncii; această scrisoare a fost trimisă, de asemenea, către doi colegi, iar o copie olografă a fost plasată pe panoul de afișaj de la locul său de muncă (pct. 35-43; neîncălcarea art. 10);

- *Boldea împotriva României*, 2007 – privind amendarea unui lector universitar pentru o acuzație de calomnie în legătură cu un plagiat (pct. 48-62; încălcarea art. 10);
- *Tillack împotriva Belgiei*, 2007 – privind operațiunile de percheziție și punere sub sechestru efectuate la domiciliul și la sediul unui jurnalist suspectat de mituirea unui funcționar al Uniunii Europene pentru ca acesta să îi pună la dispoziție documente confidențiale (pct. 56-68; încălcarea art. 10);
- *Frankowicz împotriva Poloniei*, 2008 – privind sancțiunea disciplinară aplicată unui medic pentru criticarea unui coleg într-un raport adresat unui pacient (pct. 42-53; încălcarea art. 10);
- *Wojtas-Kaleta împotriva Poloniei*, 2009 – privind sancționarea disciplinară a unui jurnalist al televiziunii publice pentru că a criticat politica de programe a societății în comentariile adresate presei în calitatea sa de membru de sindicat și într-o scrisoare deschisă (pct. 44-53; încălcarea art. 10);
- *Poyraz împotriva Turciei*, 2010 – privind acordarea de despăgubiri unui inspector-șef al Ministerului Justiției pentru comentariile făcute presei în legătură cu un raport confidențial cu privire la conduita unui judecător al Curții de Casație (pct. 58-80; neîncălcarea art. 10);
- *Vellutini și Michel împotriva Franței*, 2011 – privind condamnarea liderilor sindicali pentru critici stridente la adresa angajatorului lor - primar -, în legătură cu situația profesională a unuia dintre membrii sindicatului (pct. 32-45; încălcarea art. 10);
- *Sosinowska împotriva Poloniei*, 2011 – privind procedura disciplinară împotriva unui cadru medical care a criticat calitatea asistenței medicale acordate de superiorul său în secția spitalicească în care lucra (pct. 71-87; încălcarea art. 10);
- *Szima împotriva Ungariei*, 2012 – privind amendarea și retrogradarea unui lider de sindicat al poliției pentru acuzații de nepotism și influență politică în cadrul forțelor de poliție (pct. 22-33; neîncălcarea art. 10);
- *Bargao și Domingos Correia împotriva Portugaliei*, 2012 – privind condamnarea a două persoane din societatea civilă pentru criticarea unui asistent administrativ dintr-un centru de sănătate, pe care l-au acuzat, într-o scrisoare trimisă Ministerului Sănătății, că nu și-a respectat programul de lucru și că a profitat de vulnerabilitatea utilizatorilor (pct. 30-44; încălcarea art. 10);
- *Di Giovanni împotriva Italiei*, 2013 – privind acțiunea disciplinară împotriva unui judecător pentru nerespectarea obligației sale de respect și discreție față de membrii Consiliului Național al Magistraturii și față de unul dintre colegii săi (pct. 79-102; neîncălcarea art. 10);
- *Fürst-Pfeifer împotriva Austriei*, 2016 – privind un articol de ziar despre un raport psihiatric vechi care descria afectarea sănătății mintale a unui expert psiholog judiciar (pct. 35-49; neîncălcarea art. 8);
- *Banaszczyk împotriva Poloniei*, 2021 – privind articole de presă referitoare la practicile unui medic și manager de spital public privind de denunțare a bunei funcționări a unui spital și a calității îngrijirilor acordate pacienților (pct. 59-84; încălcarea art. 10).

Sectorul privat

- *Fuentes Bobo împotriva Spaniei*, 2000 – privind concedierea unui prezentator de televiziune publică în urma criticilor aduse conducerii într-un articol publicat în ziar (pct. 44-50; încălcarea art. 10);
- *Rungainis împotriva Letoniei*, 2018 – privind acordarea de despăgubiri președintelui consiliului de supraveghere al băncii, deținute parțial de stat, care a prezentat observații jurnaliștilor cu privire la acuzațiile de deturnare de fonduri ale băncii de către fostul său președinte, care candida la alegerile parlamentare (pct. 50-67; neîncălcarea art. 10);

- [Petro Carbo Chem S.E. împotriva României](#), 2020 – privind acționarul minoritar condamnat pentru discursul său în mass-media cu privire la conducerea principalei societăți chimice din România (pct. 42-57; încălcarea art. 10);
- [Aghajanyan împotriva Armeniei](#), 2024 – privind concedierea fără preaviz a unui cercetător cu experiență dintr-o fabrică privată de produse chimice după dezvăluirea unor informații sensibile privind angajatorul său într-un interviu cu un jurnalist (pct. 37-46; încălcarea art. 10);
- [Afgan Mammadov împotriva Azerbaidjanului](#), 2024 – privind excluderea din barou a unui avocat pentru că s-a plâns, împreună cu alți câțiva avocați, de pretinse acțiuni ilegale ale directorului societății lor de avocatură (pct. 72) (pct. 56-83; neîncălcarea art. 10).

Recapitularea principiilor generale

- Pentru o recapitulare a principiilor generale privind avertizarea în interes public, a se vedea [Guja împotriva Moldovei](#) (MC), 2008 (pct. 69-78) și [Halet împotriva Luxemburgului](#) (MC), 2023, pct. 110-54.

Trimiteri suplimentare

Ghiduri privind jurisprudența:

- Ghid privind art. 8 - Dreptul la respectarea vieții private și de familie
- Ghid privind art. 10 – Libertatea de exprimare
- Ghid privind protecția datelor

Consiliul European:

- [Raportul Adunării Parlamentare a Consiliului European privind protecția avertizorilor \(2009\)](#)
- [Rezoluția 1729 \(2010\) a Adunării Parlamentare a Consiliului European cu privire la protecția avertizorilor\(2010\)](#)
- [Recomandarea 1916 \(2010\) a Adunării Parlamentare a Consiliului European cu privire la protecția avertizorilor \(2010\)](#)
- [Recomandarea CM/Rec\(2014\)7 a Comitetului de Miniștri al Consiliului European cu privire la protecția avertizorilor \(2014\)](#)
- [Expunere de motive la Recomandarea \(2014\)7 a Comitetului de Miniștri al Consiliului European cu privire la protecția avertizorilor \(2014\)](#)
- [Raportul Adunării Parlamentare a Consiliului European privind îmbunătățirea protecției avertizorilor \(2015\)](#)
- [Rezoluția 2060 \(2015\) a Adunării Parlamentare a Consiliului European privind îmbunătățirea protecției avertizorilor \(2015\)](#)
- [Raportul CG36\(2019\)14 final al Congresului Autorităților Locale și Regionale al Consiliului European privind protecția avertizorilor, provocări și oportunități pentru autoritățile locale și regionale \(2019\)](#)
- [Raport al Adunării Parlamentare a Consiliului European privind îmbunătățirea protecției avertizorilor în întreaga Europă \(2019\)](#)
- [Recomandarea 2162 \(2019\) a Adunării Parlamentare a Consiliului European privind îmbunătățirea protecției avertizorilor în întreaga Europă \(2019\)](#)
- [Rezoluția 2300 \(2019\) a Adunării Parlamentare a Consiliului European privind îmbunătățirea protecției avertizorilor în întreaga Europă \(2019\)](#)

- Al 21-lea raport general de activitate al GRECO (2020) privind tendințele, provocările și bunele practici în materie de combatere a corupției în Europa și Statele Unite ale Americii, adoptat de GRECO în cadrul celei de a 87-a reuniuni plenare (2021), p. 13.
- Raport de evaluare privind Recomandarea CM/Rec(2014)7 cu privire la protecția avertizorilor, elaborat de Anna Myers, consultant, sub supravegherea Comitetului European de Cooperare Juridică (CDCJ) (2022)

Uniunea Europeană

- Directiva (UE) 2019/1937 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2019 privind protecția persoanelor care raportează încălcări ale dreptului Uniunii (2019)
- COM(2018) 214 final Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu și Comitetul Economic și Social European „Consolidarea protecției denunțătorilor la nivelul UE” (2018), p. 9

Organizația Națiunilor Unite

- Raport privind protecția surselor și a avertizorilor (2015)
- Ghid de resurse privind bunele practici în materie de protecție a avertizorilor, UNODC (2015).

Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE):

- Angajamentul pentru o protecție eficace a avertizorilor (2016)
- Rolul avertizorilor și al protecției avertizorilor în detectarea dării sau luării de mită la nivel internațional (2017)
- Principiile de nivel înalt ale G20 pentru protecția eficientă a avertizorilor de integritate (2019)

PRINCIPALELE TRIMITERI JURISPRUDENȚIALE

Hotărâri de principiu:

- *Guja împotriva Moldovei* (MC), nr. 14277/04, CEDO 2008 (încălcarea art. 10);
- *Halet împotriva Luxemburgului* (MC), nr. 21884/18, 14 februarie 2023 (încălcarea art. 10).

Alte cauze:

- *Fuentes Bobo împotriva Spaniei*, nr. 39293/98, 29 februarie 2000 (încălcarea art. 10);
- *Diego Nafria împotriva Spaniei*, nr. 46833/99, 14 martie 2002 (neîncălcarea art. 10);
- *Steel și Morris împotriva Regatului Unit*, nr. 68416/01, CEDO 2005-II (încălcarea art. 10);
- *Boldea împotriva României*, nr. 19997/02, 15 februarie 2007 (încălcarea art. 10);
- *Peev împotriva Bulgariei*, nr. 64209/01, 26 iulie 2007 (încălcarea art. 10);
- *Tillack împotriva Belgiei*, nr. 20477/05, 27 noiembrie 2007 (încălcarea art. 10);
- *Stoll împotriva Elveției* (MC), nr. 69698/01, CEDO 2007-V (neîncălcarea art. 10);
- *Kayasu împotriva Turciei*, nr. 64119/00 și 76292/01, 13 noiembrie 2008 (încălcarea art. 10);
- *Frankowicz împotriva Poloniei*, nr. 53025/99, 16 decembrie 2008 (încălcarea art. 10);
- *Marcenko împotriva Ucrainei*, nr. 4063/04, 19 februarie 2009 (încălcarea art. 10);
- *Kudeškina împotriva Rusiei*, nr. 29492/05, 26 februarie 2009 (încălcarea art. 10);
- *Wojtas-Kaleta împotriva Poloniei*, nr. 20436/02, 16 iulie 2009 (încălcarea art. 10);
- *Balenović împotriva Croației* (dec.), nr. 28369/07, 30 septembrie 2010 (art. 10: inadmisibilă – în mod vădit nefondată);
- *Bathellier împotriva Franței* (dec.), nr. 49001/07, 12 octombrie 2010 (art. 10: inadmisibilă – în mod vădit nefondată);
- *Poyraz împotriva Turciei*, nr. 15966/06, 7 decembrie 2010 (neîncălcarea art. 10);
- *Público-Comunicação Social, S.A. și alții împotriva Portugaliei*, nr. 39324/07, 7 decembrie 2010 (încălcarea art. 10);
- *Heinisch împotriva Germaniei*, nr. 28274/08, CEDO 2011 (extrase) (încălcarea art. 10);
- *Palomo Sánchez și alții împotriva Spaniei* (MC), nr. 28955/06 și alte 3, 12 septembrie 2011 (neîncălcarea art. 10 interpretat în lumina art. 11);
- *Vellutini și Michel împotriva Franței*, nr. 32820/09, 6 octombrie 2011 (încălcarea art. 10);
- *Stănciulescu împotriva României (nr. 2)* (dec.), nr. 14321/06, 22 noiembrie 2011 (art. 10: inadmisibilă – în mod vădit nefondată);
- *Sosinowska împotriva Poloniei*, nr. 10247/09, 18 decembrie 2011 (încălcarea art. 10);
- *Lewandowska-Malec împotriva Poloniei*, nr. 39660/07, 18 septembrie 2012 (încălcarea art. 10);
- *Szima împotriva Ungariei*, nr. 29723/11, 9 octombrie 2012 (neîncălcarea art. 10);
- *Bargao și Domingos Correia împotriva Portugaliei*, nr. 53579/09 și 53582/09, 15 noiembrie 2012 (încălcarea art. 10);
- *Bucur și Toma împotriva României*, nr. 40238/02, 8 ianuarie 2013 (încălcarea art. 10);
- *Di Giovanni împotriva Italiei*, nr. 51160/06, 9 iulie 2013 (neîncălcarea art. 10);
- *Matúz împotriva Ungariei*, nr. 73571/10, 21 octombrie 2014 (încălcarea art. 10);
- *Rubins împotriva Letoniei*, nr. 79040/12, 13 ianuarie 2015 (încălcarea art. 10);
- *Langner împotriva Germaniei*, nr. 14464/11, 17 septembrie 2015 (neîncălcarea art. 10);

- *Erdtmann împotriva Germaniei* (dec.), nr. 56328/10, 5 ianuarie 2016 (art. 10: inadmisibilă – în mod vădit nefondată);
- *Aurelian Oprea împotriva României*, nr. 12138/08, 19 ianuarie 2016 (încălcarea art. 10);
- *Görmüş și alții împotriva Turciei*, nr. 49085/07, 19 ianuarie 2016 (încălcarea art. 10);
- *Fürst-Pfeifer împotriva Austriei*, nr. 33677/10 și 52340/10, 17 mai 2016 (neîncălcarea art. 8);
- *Soares împotriva Portugaliei*, nr. 79972/12, 21 iunie 2016 (neîncălcarea art. 10);
- *Baka împotriva Ungariei* (MC), nr. 20261/12, 23 iunie 2016 (încălcarea art. 10);
- *Medžlis Islamske Zajednice Brčko și alții împotriva Bosniei și Herțegovinei* (MC), nr. 17224/11, 27 iunie 2017 (neîncălcarea art. 10);
- *Catalan împotriva României*, nr. 13003/04, 9 ianuarie 2018 (neîncălcarea art. 10);
- *Guja împotriva Republicii Moldova (nr. 2)*, nr. 1085/10, 27 februarie 2018 (încălcarea art. 10);
- *Rungainis împotriva Letoniei*, nr. 40597/08, 14 iunie 2018 (neîncălcarea art. 10);
- *Herbai împotriva Ungariei*, nr. 11608/15, 5 noiembrie 2019 (încălcarea art. 10)
- *Kövesi împotriva României*, nr. 3594/19, 5 mai 2020 (încălcarea art. 10);
- *Petro Carbo Chem S.E. împotriva României*, nr. 21768/12, 30 iunie 2020 (încălcarea art. 10);
- *Gorianova împotriva Ucrainei*, nr. 41752/09, 8 octombrie 2020 (încălcarea art. 10);
- *Gawlik împotriva Liechtensteinului*, nr. 23922/19, 16 februarie 2021 (neîncălcarea art. 10);
- *Norman împotriva Regatului Unit*, nr. 41387/17, 6 iulie 2021 (neîncălcarea art. 10);
- *Špadijer împotriva Muntenegrului*, nr. 31549/18, 9 noiembrie 2021 (încălcarea art. 8);
- *Wojczuk împotriva Poloniei*, nr. 52969/13, 9 decembrie 2021 (neîncălcarea art. 10);
- *Banaszczyk împotriva Poloniei*, nr. 66299/10, 21 decembrie 2021 (încălcarea art. 10);
- *Straume împotriva Letoniei*, nr. 59402/14, 2 iunie 2022 (încălcarea art. 11 interpretat în lumina art. 10);
- *Anatoli Ieremenko împotriva Ucrainei*, nr. 22287/08, 15 septembrie 2022 (încălcarea art. 10);
- *Boronyák împotriva Ungariei*, nr. 4110/20, 20 iunie 2024 (neîncălcarea art. 10);
- *Hracia Harutiunian împotriva Armeniei*, nr. 15028/16, 27 August 2024 (încălcarea art. 10);
- *Aghajanyan împotriva Armeniei*, nr. 41675/12, 8 octombrie 2024 (încălcarea art. 10);
- *Gadjiev și Gostev împotriva Rusiei*, nr. 73585/14 și 51427/18, 15 octombrie 2024 (încălcarea art. 10);
- *Afgan Mammadov împotriva Azerbaidjanului*, nr. 43327/14, 14 noiembrie 2024 (neîncălcarea art. 10).